

Міністерство освіти і науки України
Українська інженерно-педагогічна академія
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
Навчально-науковий професійно-
педагогічний інститут УІПА (м. Бахмут)
Дубницький інститут технологій в Дубниці над Вахом
Тбіліський державний університет ім. Іване Джавахішвілі
Азербайджанський технологічний університет
Кременчуцький національний університет ім. Михайла Остроградського
Інститут проблем машинобудування ім. А. М. Підгорного
Національної академії наук України

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Матеріали VII Міжнародної
науково-практичної конференції

Частина 3

15 травня
2024 року

м. Бахмут, м. Харків

УДК 001:378.14:330.1:004:665

Актуальні тенденції розвитку освіти, науки та технологій : Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Бахмут, м. Харків, 15 травня 2024 р.). : у 3-х ч. / За заг. ред. Г. Г. Михальченко. Бахмут – Харків: ННППІ УПА, 2024. Ч 3. 100 с.

Збірник містить тези доповідей науково-педагогічних працівників, науковців, здобувачів, фахівців з формування національної самосвідомості в умовах європейської інтеграції, сучасних технологій для промислових підприємств та проблем екології й охорони навколишнього середовища.

Частина 3. Культура та національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції.
Сучасні технології для промислових підприємств.
Проблеми екології та охорони навколишнього середовища.

*Редакційна колегія та оргкомітет не завжди поділяють думку авторів.
Повну відповідальність за достовірність і правильність поданого матеріалу несуть автори.*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового професійно-педагогічного інституту Української інженерно-педагогічної академії (м. Бахмут)
(протокол № 9 від 27.05.2024 року)*

ЗМІСТ

КУЛЬТУРА ТА НАЦІОНАЛЬНА САМОСВІДОМІСТЬ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО СВІТУ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ 7

Богданова Н. Г.

РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ..... 10

Боровик А. О.

РОЗВИТОК РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ У БІЖЕНЦІВ..... 13

Волченко Ю. Л.

ОСОБИСТІСНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ 15

Газнюк Л. М.

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ РЕЛІГІЇ ТА КУЛЬТУРИ..... 18

Дьяковська Г. О., Копійко С. С.

ТРАДИЦІЇ ЯК СПОСІБ ТРАНСЛЯЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ 20

Ємельяненко Г. Д., Абизова Л. В.

ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ВИМІРІ 22

Каюн В. О., Дашевська Т. В., Харченко Т. О.

УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ 25

Мальована В. В., Самойлова І. В.

ЕТНОКУЛЬТУРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ 28

Орленко О. М.

РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ..... 31

Петрашвілі А. М.

5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 245к/96-ВР із змінами, внесеними згідно Закону України № 1401-VIII від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

6. Громадянське суспільство / М. Ю. Рябчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31976>.

7. Цимбалюк В. І., Гришко В. І., Міщук І. В. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні. Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2019. 158 с.

8. Демидко Д.Л. Державне регулювання трансформації політичної культури як фактор національної безпеки у процесах демократизації громадянського суспільства в Україні// Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Том 31 (70) № 2 2020, с. 248.

УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ

Мальована В. В., к.пед.н., доц.

Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут УППА (м. Бахмут)

Самойлова І. В., к.пед.н, доц.

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Не викликає сумніву той факт, що ефективність роботи ЗВО багато в чому визначається ефективністю управлінської діяльності його керівника. Принципово важливий висновок, якого дійшли учені, полягає у тому, що людина не стає керівником тільки завдяки тому, що вона володіє деяким набором особистісних властивостей, і навпаки, немає особистісних якостей, однозначно пов'язаних з ефективністю діяльності людини в ролі керівника. Ні розум, ні рішучість, ні воля, ні будь-яка інша якість не є гарантами успіху, так само, як і недолік будь-яких якостей не обов'язково веде до неуспіху.

Проблеми управлінської та професійної культури керівника закладу освіти висвітлені в наукових працях П. Анохіна, Ю. Бобрикової, А. Богданова, Б. Гаювського, Г. Єльнікової, Л. Карамушки, О. Коваленко, В. Кулешової, Н. Карасьової, І. Смолікова, Т. Сорочан; модернізація діяльності закладу освіти з позиції розвитку управлінської культури керівника відображені в працях В. Гриньової, В. Крижко, В. Лугового, О. Романовського, Л. Товажнянського, Р. Торчевського, Ю. Хрикова.

В освіті ефективність управління загальноосвітньою установою часто пов'язана з терміном *управлінська культура керівника*.

Культура управління – комплексна, узагальнена характеристика управлінської праці, що відображає його якісні риси і особливості. Культура управління включає сукупність знань, їх структуру, світогляд, морально-етичні норми роботи, їх відношення до праці, навички в організації роботи.

Управлінська культура керівника – міра і спосіб творчої самореалізації особистості керівника в різноманітних видах управлінської діяльності,

спрямованої на освоєння, передачу і створення цінностей і технологій в управлінні освітнім закладом.

Розкриваємо поняття «культура», стосовно організації як:

- систему відносин, що включає багато підсистем або спеціальних відносин та використовується групою людей або людським суспільством з метою визначення поведінки в різних умовах і обставинах;
- систему уявлень, цінностей, правил, норм, звичаїв, вірувань, звичок, традицій, кодів, знань, практик, законів, знаків та ін., що відомі і розділяються членами суспільства і передаються через покоління в рамках суспільства;
- поєднання реакцій, зовнішніх і внутрішніх мотивів, які суспільство протягом довгого часу сприймає як правильні;
- структуровану систему моделей мислення і поведінки, які характеризують співтовариство;
- тенденцію поводитися в суспільстві певним чином;
- колективний настрій, колективне ментальне програмування.

У руслі такого бачення культури має сенс говорити як про вимоги до сучасного керівника організації, так і про стиль його управлінської діяльності, що є одним з компонентів управлінської культури.

До керівника (менеджера освіти) пред'являються такі вимоги:

1. Здатність управляти собою і своїм часом – інтеграційна здатність, що включає: раціональне і результативне використання часу, взагалі, і робітника, зокрема; ефективне ранжирування справ; доцільне спілкування з оточуючими; наявність відчуття власної гідності; умілий «відхід» від стресів.
2. Наявність розумних особистісних цінностей – основні життєві позиції, які дозволяють сучасному керівнику виносити правильні думки про те, що важливе, а що ні, і приймати правильні управлінські рішення.
3. Наявність чітких особистісних цілей, що орієнтують керівника на конкретні справи і їх результати та дають можливість ранжувати сили, час і інші ресурси управлінської діяльності.
4. Постійне особистісне зростання, розвиток на основі знання себе і своїх індивідуальних можливостей, що припускає виділення часу для розвитку, позитивне відношення до перешкод, оцінку власного досвіду, віру в свої сили, реагування на зміни в кар'єрі через управління професійним розвитком.
5. Уміння ефективно вирішувати проблеми, що припускає постійну націленість на вирішення проблем, вибір адекватних методів, використання системного підходу, визначення відповідальних за проблему, чітка постановка мети праці кожного, встановлення критеріїв для визначення успіху, уміле використання інформації, ефективне планування, виділення часу на аналіз, ефективне координування роботи колективу.
6. Здібність до інновацій – інтеграційна здатність керівника, що включає позитивну оцінку творчого підходу в інших людях, віру в свої творчі здібності, уміння виділяти чинники, що перешкоджають творчості, наполегливість у вирішенні завдань, потреба у змінах, використання системного підходу до вирішення проблем і відбору новаторських ідей по їх вирішенню, уміння

вчитися на помилках, прагнення до ризику.

7. Здатність впливати на оточуючих, що характеризується уміннями правильно оцінювати оточуючих, встановлювати взаємостосунки, ясно висловлювати думки, наявністю реалістичного уявлення про власне «Я», упевненої поведінки, прагнення бути настирним, умінням «почути» іншого, бажанням його зрозуміти.

8. Знання сучасних управлінських підходів, припускає знання стилів управління і власного стилю, зміну стилю управління залежно від потреби і ситуації, уміння добитися від людей всього, чого вони можуть дати.

9. Здатність управляти (уміло використовувати людські ресурси) – здатність, що може бути сформована і розвинена. Вона включає розуміння власної ролі і чинників, що впливають на виконання цієї ролі, адаптацію стилю управління до змін у суспільстві, системний підхід до аналізу роботи, кваліфіковане делегування повноважень і створення позитивного зворотного зв'язку, пошук активізації діяльності співробітників і критеріїв успіху.

10. Уміння навчати і розвивати підлеглих – особливе уміння керівника, пов'язане з його виховними функціями. Керівник повинен прагнути створити в колективі позитивне середовище для навчання, аналізувати потреби співробітників у навчанні, систематично оцінювати співробітників, знати сильні й слабкі сторони підлеглих, ставити цілі, що вимагають зусиль, використовувати можливості розвитку в процесі роботи.

Кар'єра менеджера освіти (директора, керівника навчального закладом) ніколи не буде успішною, якщо він сам і його команда не будуть ефективними. Сучасний ефективний управлінець-професіонал не просто «керує» людьми, але робить це найгуманніше.

Кожен управлінець у повсякденній діяльності в тому або іншому ступені керується своїм індивідуальним балансом управлінської техніки, управлінської культури, управлінського мистецтва.

Під *управлінською технікою* розуміють сукупність конкретних умінь і навичок вирішення управлінських завдань, під *управлінською культурою* – навички гуманної організації власної діяльності і діяльності інших, а під *управлінським мистецтвом* – високоефективне і творче використання управлінських умінь і навичок у нестандартних ситуаціях.

Володіння управлінською технікою і культурою в сучасних умовах стає обов'язковою кваліфікаційною вимогою в підготовці менеджерів-професіоналів.

Список використаних джерел

1. Гаєвський Б.А. Основи науки управління/Навч. Посібник-К.,1997. – 112 с.
2. Ягупов, В. В., Свистун, В. І., Кришталь, М. А., Король, В. М. (2013). Управлінська культура і компетентність керівників як системна психолого-педагогічна проблема. Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Педагогічні та психологічні науки, 4 (96), 291 – 301.